

Homines in extremis: Hvad 'kæmpende forskere' lærer os om habitus

Loïc Wacquant

Habitusbegrebets funktion er præcist, at give agenten en generativ og forenende kraft tilbage, konstruerende og klassificerende virkningsstyrke, mens det på samme tid minder os om, at denne evne til at konstruere den sociale virkelighed selv er socialt konstrueret, at den ikke tilhører et transcendentalt subjekt, men en socialiseret krop, som i praksis engagerer organiserende principper, der er socialt konstruerede og tilegnede i løbet af en social erfaring, der både er situeret og dateret. Pierre Bourdieu, *Pascalian Meditations*

I bogen *Fighting Scholars* samler Raul Sánchez og Dale Spencer (2013) en rig interdisciplinær og international pakke af feltstudier om kampkunst og kampsport af forskere som selv lærte og praktiserede det kropslige håndværk, som de dissekerede. Den i design og fokus usædvanlige samling – den dækker *boksnings*, *kung fu*, *tae kwon do*, brasiliansk *jiu-jitsu*, sydindisk *kalarippayattu*, den afroamerikanske *52 håndblokeringer*, *aikido* og *muay thai-boksnings* – var inspireret af *Body and Soul*, min *kropslige etnografi* om titelkampsboksnings i Chicagos ghetto (Wacquant 2004a).¹ Bogen er rammet ind af et genoptryk af mit essay ”Habitus som genstand og redskab” (Wacquant 2009 og i denne udgave af *Praktiske Grunde*), som ekspliciterer hvordan

jeg i løbet af en treårig rejse, som førte til en egentlig omvendelse, var dybt nedsunken blandt udøvere af *the Sweet Science* og både empirisk og teoretisk anvendte og udvidede Bourdieus begreb om habitus. Habitus er for det første min undersøgelses *genstand: Body and Soul* dokumenterer fremstillingen af ”skemataerne for opfattelse, vurdering og handling” (for at genkalde Bourdieus (1990: 14) rammende definition), der udgør den kompetente bokser i træningssalens smeltedigel. Men projektets særegenhed er, at habitus for det andet også er undersøgelsens *redskab*: analytikerens praktiske tilegnelse af disse skemata tjener som teknisk middel for bedre at kunne penetrere deres sociale produktion og sammensætning. Sociologens lærlingetid er en metodologisk model for og spejl af den lærlingetid, som studiets empiriske subjekter gennemgår; den første er udvundet for at grave dybere ind i den sidste og for at udgrave dens indre logik og underliggende egenskaber; og begge tester omvendt habitus’ robusthed som guide for at sondere den sociale adfærds sammensætning.

Jeg glæder mig over, at *Body and Soul* har tjent som stimuli for de studier, der er samlede i *Fighting Scholars*, eftersom det altid var min intention at bane vej for og tiltrække andre til den *inkarnerede undersøgelse af inkarnation* – ved praktisk eksempel snarere end ved teoretisk bebrejdelse eller metodologisk bøn, som blot ville have modsagt selve opgaven. Jeg er dobbelt glad for, at bidragsyderne har udvidet min bogs rækkevidde og forfinet dens argumenter i mange nye retninger og forbundet dem med teoretiske perspektiver og empiriske dagsordner ud over den, jeg forfulgte i mit studie af det sociale udspring og levede magnetisme ved boksningsen som en plebejisk kropslig virksomhed. *Fighting Scholars* samler frodigt materiale og præcise analyser, som ikke kun er af interesse for sociologer, der studerer praksis og kropsliggørelse inden for sportens snævre yderområde, men også for studerende med mere ge-

1 Jeg karakteriserer denne tilgang andetsteds som: ”En kropslig sociologi, der ikke søger at situere sig selv udenfor eller over praksis, men som dets ’produktionspunkt’, kræver, at vi nedsænker os selv så dybt og varigt som muligt i det kosmos, vi eksaminerer; at vi underlægger os selv til dens specifikke tidsligheder og kontingenter; at vi tilegner os de kropslige dispositioner, den kræver og plejer, for at vi kan gribe den via den førbevidste forståelse, som definerer oprindelsesrelationen til den verden – ikke som en verden blandt mange, men som ’hjem’” (Wacquant 2005: 466).

nerel interesse for disciplin, vold, køn, religion, følelser, refleksivitet og feltarbejdets metodologi og sociale epistemologi eftersom undersøgelser af kampkunst og kampsport, der bruger lærlingetid som middel, uomgængeligt rejser disse spørgsmål.² Den demonstrerer også det frugtbare i at anvende habitus som både empirisk objekt (*explanandum*) og undersøgelsesmetode (*modus cognitionis*). I denne artikler uddrager jeg fem forslag fra det kropslige studie af kropslige håndværk, som understøttes af *Fighting Scholars* og som tilsammen styrker og beriger Bourdieus dispositionelle handlingsteori ved at opklare sejlivede misforståelser af habitusbegrebet.

1. Det er fuldt ud muligt at undersøge habitus empirisk

På overbevisende måde modbeviser *Fighting Scholars* den ofte gentagede men sjældent uddybede kritik, at habitus er en 'sort boks', som forplumrer analysen af sociale handlinger, udvisker historien og fastfryser praksis i en endeløs gentagelse af struktur. Denne klage er som en remse blevet reciteret over tre årtier af forskere, der ikke synes at have bemærket tre genstridigt modsigende fakta (for et udvalg: Connell 1983: 151; Elster 1983: 106; Boudon 1998: 176; King 2000; Liechty 2002: 22; Boltanski 2003; Mouzelis 2004: 109; Harris 2007: 237; Akram 2013: 57-59). For det første var det i sine tidlige tvær-mediterrane etnografier om ære, slægtskab og magt i Algeriet og Béarn, at Bourdieu introducerede habitus – ikke for at redegøre for kulturel kongruens og social reproduktion, men derimod for kulturelle kløfter og sociale transformationer (Wacquant 2004b). For det andet er det ikke habitus alene, der producerer en bestemt praksis: det kræver en konjunktion mellem disposition og position, subjektiv kapacitet og objektiv mulighed, habitus og socialt rum

(eller felt) at producere en given opførsel eller et givent udtryk.³ Og dette møde mellem øvet agent og prægnant verden spænder over en skala, der går fra det lykkelige til det anspændte, fra det glatte til det ru, fra det fertile til det futile. For det tredje og dertil relaterede udviser agenternes dispositioner forskellige grader af indre integration, fordi de er tilegnede over tid i forskellige sammenhænge, som kan føre til udvidede og afbrudte rejser på tværs af det sociale rum, og fordi de møder et kosmos, som selv kan gennemgå hurtige og omfattende forandringer så vel som underkaste dem heterogene pres og muligheder (som det koloniale samfund, der var ødelagt af en nationalistisk uafhængighedskrig i hvilken Bourdieu udklækkede sin handlingsmodel). Dette er grunden til, at Bourdieu ([1997] 2000: 160, 162) insisterer på at "habitus hverken er nødvendigt tilpasset [til situationen] eller nødvendigt kohærent"; den kan være "spaltet af indre modsætninger og skel"; og "den kan have sine skavanker, kritiske øjeblikke af rådvildhed og uoverensstemmelse" når den producerer uforudsete og ikke-konforme praksisser. Alt dette indebærer, at habitus må studeres i dens faktiske formation og eksisterende manifestationer og ikke bestemmes ved analytisk befaling.

Habitusbegrebet er langt fra en "teoretisk *deus ex machina*" (DiMaggio 1979: 1464), som holder os fanget i begrebsmæssig mørke, men i særdeleshed en stående invitation til at udforske *aktørens sociale beskaffenhed*. Det er ikke et svar på gåden om handling – som på det seneste er genfremsat ved at påkalde den ligeså gådefulde kategori om 'agency' – men et spørgsmål eller endnu bedre en *empirisk tilskyndelse*: en pil der peger i retning af behovet for metodisk at *historisere den konkrete aktør*, der er indlejret i en konkret situation ved at rekonstituere det sæt af varige og overførbare dispositioner, der former og styrer hendes tanker, følelser og handlinger.

Der er tre måder at påvise arkitektur i det strati-

2 Et bevis for dette er, at den samme liste af temaer er tacklet, frontalt eller sidevejs, af den mere diskursivistiske tekstsamling lavet af Farrer og Whalen-Bridge (2012) omhandlende *kampkunst som kropsliggjort viden* og af artiklerne der er samlet i temanummeret af *Actes de la recherche en sciences sociales* omhandlende "kampsportspraksis" (nr. 179, september 2009) og som indeholder artikler om varegørelsen af *cage fighting*, tilpasningen af brasiliansk *vale tudo* i Bolivia, kodificeringen af duel-sportsgrene på tværs af Asien, de kønslige effekter af kvinders boksning og de sociale brugs måder af *pencak silat* i det indonesiske militær.

3 Dispositioner fører ikke på en determineret måde til en determineret handling: de afslører og udfører kun sig selv i passende omstændigheder og i relation til en situation. De kan "forblive i en virtuel tilstand" eller "manifestere sig i forskellige, ja selv modsatrettede, praksisser afhængigt af situationen". For "handlingsprincippet" residerer "hverken i et subjekt... eller i et 'miljø'" men "i den ontologiske medskyldighed mellem to tilstande af det sociale, kropsliggjort historie og tingsliggjort historie" (Bourdieu [1997] 2000: 149).

ficerede system af skemata, der tilsammen udgør habitus. Den første er, synkronisk og induktiv, at spore forbindelser mellem mønstre af præferencer, udtryk og sociale strategier inden for og på tværs af aktivitetsområder for at udlede deres fælles matrix. Det er den tilgang, Bourdieu f.eks. fulgte i sine tidlige studier af ”Æresfølelsen” blandt Kabyleerne (Bourdieu 1966) og i sine senere undersøgelser af den herskende klasse indre sammensætning i *The State Nobility* (Bourdieu [1989] 1996). Den anden er, diakronisk og deduktiv, at kortlægge aktørernes sociale livsbaner for at genskabe rækkefølgen i og den tidsmæssige aflejring af dispositionernes lag. Her er det paradigmatisk tilfælde småborgerskabets sociografi i *Distinktionen* (Bourdieu [1979] 1984: 318-371). Den tredje er eksperimentel og taget op i *Body and Soul* og af bidragsyderne til *Fighting Scholars*: den består i at studere de dedikerede institutioner og fokuserede pædagogiske programmer, som former en bestemt habitus ved i første person at tilslutte sig disse institutioner og programmer.⁴

2. Primær og sekundær habitus

De ”kæmpende forskere” opklarer en anden almindelig misforståelse: at habitus er rigid, fastfrossen, uforanderlig og uforanderlig. Ved bevidst at tilegne sig specialiserede dispositioner de ikke havde, dispositioner der er konstitutive for en kropslig beskæftigelse og filosofi, sætter de lys på habitus’ *formbarhed*, i overensstemmelse med Bourdieus ([1997] 2000: 161) sene specificering af begrebet:

Habitus forandrer sig konstant som en funktion af nye erfaringer. Dispositioner er udsat for en slags permanent revision, men en som aldrig er radikal, givet at den opererer på baggrund af forudsætninger institueret i den foregående til-

stand. De er karakteriserede ved en kombination af konstans og variation, som fluktuerer i overensstemmelse med individet og hendes grad af rigiditet og fleksibilitet.

Dette peger på behovet for at vende tilbage til og uddybe Bourdieus distinktion mellem *primær* og *sekundær* habitus, som blev introduceret i hans arbejde om uddannelse og som lå under hans analyse af sammenhængen mellem klasse og smag i *Distinktionen*. Den primære habitus er det sæt af dispositioner, man tilegner sig i den tidlige barndom, langsomt og umærkeligt, gennem familiær osmose og nedsænkning i det velkendte; den er formet af tavst og diffust ”pædagogisk arbejde uden fortilfælde”; den konstituerer udgangspunktet for vores sociale personlighed så vel som ”grundlaget for den videre konstituering af enhver anden habitus” (Bourdieu & Passeron [1970] 1977: 42-46). Den sekundære habitus er ethvert system af overførbare skemata, der efterfølgende bliver transplanteret gennem specialiseret pædagogisk arbejde, som typisk er af kortere varighed, accelereret i tempo og eksplicit organiseret. Denne skellen er som et ekko af den kontrast, som Bourdieu etablerede mellem ”de to måder for tilegnelse af kultur”, den familiære og den akademiske, den erfaringsmæssige og den didaktiske, som uudsletteligt mærker ens relation til kultur og karakteren af ens kulturelle kapital, af hvilken habitus er den kropsliggjorte form (Bourdieu [1979] 1984: 65-68): den første yngler letheden og sorgløsheden, som definerer excellence; den anden bærer mærket af den anstrengelse og anspændthed, som fødes af askese.

Enhver aktør har en primær (generisk) habitus, som både er springbræt og matrix for den efterfølgende tilegnelse af en mangfoldighed af (specifikke) habitus. I tilfældet med de ”kæmpende forskere” er deres kampmæssige eller sportslige habitus en *tertiær formation*, der er grundet i deres primære (kønslige, nationale, klasse-mæssige, osv.) habitus og medieret af deres skolelastiske habitus – hvilket konstituerer både en motive-rende ressource og en indbygget forhindring for at opnå det praktiske mesterskab af et kropsligt håndværk, for så vidt som det inklinerer lærlingen til en refleksiv indstilling. Dannelsen af en sekundær (tertiær, kvarternær, etc.) habitus vil således blive bøjet af den afstand, der adskiller den fra dispositionssystemet, der tjener som

4 Se Desmond (2007) om skovbrandmænd og Mears (2012) om modeller for to metodologisk vedkommende studier af produktionen af de stereotype former for maskulin og feminin kropslig kapital respektive (nemlig, fysisk tap-perhed og seksualiseret udstilling). To varianter mere af observationstilgangen er at studere habitusformende pædagogikker i aktion gennem nærgående interviews som i Herzfeld (2003)s redegørelse for småbyshåndværkere på Kreta, og gennem arkivarisk dokumentation som Charles Suaud (1978) gør i sin historiske rekonstruktion af produktionen af den præstelige habitus i det landlege Bretagne.

stillads for dens konstruktion, eftersom det går forud for den. Jo større afstanden er, jo sværere er lærlingetiden, jo større er hullerne og gnidninger mellem de successive lag af skemata, og jo mindre integreret er den resulterende dispositionelle formation sandsynligvis. Vi kan skimte denne prismatiske og kompositionelle logik på arbejde i de differentierede måder, på hvilke de forskellige forfattere til *Fighting Scholars*, afhængigt af deres klasse og akademiske inklinationer, responderer på udfordringerne i at mestre en kampsport og i den grad de føler sig ”hjemme” i den, i den eksistentielle følelse af at være ét med det sociale og symbolske mikrokosmos, der forankrer den (Jackson 1995).

3. Habitus’ kognitive, konative og affektive komponenter

Ved at grave dybt på tværs af kampkunsttyper foreslår feltstudierne, der er samlede i bogen, at man analytisk kan differentiere og empirisk dokumentere tre ’komponenter’ til habitus. Den første er *kognitiv*: den består af de opfattelseskategorier, gennem hvilke aktører opdeler verden, udfærdiger dens konstituent, og giver dem mønster og mening. Som ordsproget lyder blandt bokserne: du bliver ikke nogen titelkampskæmper, hvis du ikke kan ”skelne en fiskekrog fra et venstre hook”, dvs. uden at mestre det klassifikationssystem, der både separerer og relaterer ting, personer og aktiviteter til et distinktivt semantisk billedtæppe.

Men habitus er ikke blot konstitueret af ”kognitive strukturer”, som Bourdieus egne formuleringer nogle gange synes at antyde. En anden, afgørende komponent, som belyses af studierne af indtræden i kropslige håndværk, er *konativ*: den består af proprioceptive kapaciteter, sensomotoriske færdigheder og kinæstetiske færdigheder, som er skærpede i og for målrettede handlinger. Fordi de er drevet frem af førstepersonslæring af de praktiske kompetencer, som konstituerer boksning, taekwondo, capoeira, aikido, etc., i den tid og i de rum, hvor disse faktisk er kultiverede, afdækker de bidrag, der udgør *Fighting Scholars*, den ”habituerede krop” (Merleau-Ponty [1948] 2004) afgørende rolle som plads for trænedes færdigheder og udspring for intentionel adfærd i verden.

Men for at vokse til et fuldgyldigt medlem af et givent mikrokosmos er det stadig ikke nok at være i stand til at fortolke det og til at handle i det på konform vis;

man må også stræbe efter at være i det og af det; man må være motiveret eller bevæget af det over tid. Habitus’ tredje komponent er *affektiv* eller mere generelt ’cathectic’ (i Talcott Parsons idiom) eller ’libidinal’ (i Sigmund Freuds vokabular). Det indebærer at investere ens livsenergi i formålene, foretagenderne og agenterne, der befolker den relevante verden. At skabe en dygtig pugilist (pianist, politiker eller professor) indebærer med andre ord en praktisk tilegnelse af de distinkte kognitive konstruktioner og behændige bevægelser så vel som en udvikling af den passende appetit for indsatserne i det korresponderende sociale spil.⁵ Ved at dokumentere denne lystfulde dimension ved formationen af habitus fremhæver *Fighting Scholars* den uomgængelige kendsgerning, som blev understreget af Marx ([1927] 1988), men som har været omhyggeligt undertrykt af socialvidenskaben lige siden, nemlig at den inkarnerede sociale agent er et *lidende og begærende dyr*.

4. Kødelighed er ikke et problem men en ressource i sociologiske undersøgelser

Dette forslag gælder for socialforskeren, som i sin sociologiske forskning iværksætter kategorier, færdigheder og begær – kort sagt, hendes sociologiske habitus som et sekundært (specifikt) system af dispositioner, der er monteret på hendes primære (generiske) habitus. Som alle andre mennesker er hun følelses og begærende, som kender verden *per krop i praksis*, som praksis omfatter, men som ikke er begrænset til den bevidste diskursive anvendelse af objektiveringsinstrumenter i overensstemmelse med standarderne inden for hendes disciplin. Dette betyder, at hun kan uddybe og udvi-

5 I *Pascalian Meditations* foreslår Bourdieu ([1997] 2000: 164), at det at producere de dispositioner som et givent felt (i betydningen *champ*) kræver, indebærer et ”specifikt socialiseringsarbejde [som] har det med at fostre transformationen af den oprindelige libido, dvs. de socialiserede følelser, der er konstituerede i den hjemlige sfære” gennem ”overførslen af denne libido på de aktører og institutioner, der tilhører det felt”. I hans syrlige kritik af Sartres projektion af hans intellektuelle ubevidste på hans berømte fænomenologiske vignette om cafetjeneren understreger Bourdieu ([1997] 2000: 153-155), at man ”indtræder ikke ind i tjenerens persona som en skuespiller der spiller en rolle, men snarere som et barn der identificerer sig med sin far”. Han foreslår at konverteringen af en generisk (narcisistisk, seksuel) libido til specifikke *libidines* foregår via omdirigeringen af begær mod og stræben efter anerkendelse fra personer udenfor den familiære cirkel.

de sit antropologiske greb ved at vende sin opmærksomhed mod sin egen kødelige forståelse og sansende fatteevne, og sigte dem igennem sine analytiske filtre i stedet for at ignorere dem eller nægte dem deres frugtbarhed. Endnu bedre kan sociologen bruge initieringens nedsænkning i og praktiske sammenfiltrering med den verden, der studeres, sammen med den samfundsvidenskabelige metodes værktøjer, for at omvende sin intelligente organisme til et flådekøretøj for social opdagelse og analyse.

Det er, hvad de ”kæmpende forskere” opnår, når de tilegner sig og dissekerer det praktiske mesterskab, som kæmpere opnår med deres kunst for at transformere sig selv og aktualisere de potentialer det praktiske mesterskab rummer. De gør det i en spiral og i en selvdrivende bevægelse: tilegner sig for at dissekere, dissekere for at tilegne sig, og så fremdeles. I processen demonstrerer de den metodologiske levedygtighed, teoretiske frugtbarhed og empiriske produktivitet ved *kødelig sociologi* som en særlig undersøgelsesmåde i handling og ikke bare på papir. Kort sagt tager denne tilgang alvorligt, at sociale aktører er bevægelige, sanselige og lidende væsener af kød, blod, nerver og sener, der er dømt til døden, som kender og skaber deres verden gennem og med deres erfarende og udsatte ”opmærksomme kroppe” (Scheper-Hughes & Lock 1987). Og den insisterer på, at dette forslag er lige så gældende for sociologen som for de mennesker, hun studerer, hvad enten det er muay thai boksere, drejebænkoperatører, skolelærere eller firmaadvokater.

Kødelig sociologi er baseret på et væddemål (eller en udfordring): at vi kan *vende kødelighed fra problem til ressource* i forbindelse med produktionen af sociologisk viden. Den efterspørger, at vi ophæver det dominerende dualistiske paradigme om kropslighed, som blev kanoniseret af Descartes ved begyndelsen af den rationalistiske revolution⁶ og som løb ned gennem en flerhed af slægt-

skabslinjer for nu at gennemtrænge de fleste grene af de sociale tænkemåder, fra utilitarisme og strukturalisme til kritisk teori og hermeneutik, som alle deler ”dogmet om spøgelse i maskinen” (Ryle [1949] 2000). Ved at lave en Bourdieu på Bourdieu foreslår den kødelige sociologi, at vi bruger habitus som en metodologisk vej, gennem læringskabet som teknik, til at stikke næsen i måderne, hvorpå habitus dannes og fungerer som udspring for social handlen. Målet er her at forme en sociologi *fra kroppen*, som yder retfærdighed til *kropslighedens aktive side* og som indfanger behændige og sanselige organismer, ikke bare som socialt konstruerede, men som socialt konstruerede. Dette er ikke et forslag om, at vi skal kaste os selv i subjektivitetens afgrund (som den upålidelige genre ”auto-entografi” gør), men modsat et krav om, at vi øger objektiviteten ved at anerkende, at kropslig viden og kompetence er den sociale virkeligheds produktive konstituent. For kødelig sociologi er det, at opnå et legemligt greb om den sociale verdens *vis viva*, ikke en bortledning fra eller en afvisning af den durkheimianske agenda om sociologisk fornuft, men et uundværligt middel til dens virkeliggørelse (Wacquant 2009: 121-122).

5. Vi er alle kampkunstnere

Vi kommer nu til det mest kritiske om end mest kildne af alle spørgsmål: har dette betydning uden for kampkunsten og kampsporten, som trods symbolsk rigdom dog er socialt marginale aktiviteter? Udover det afgrænsede område for atletiske eller præstationsmæssige beskæftigelser, heriblandt ikke kun musik, teater og dans, men også prædiken og politik? Den største udfordring, som de ’kæmpende forskere’ efterlader uløst i deres kollektive bog, er at udvide læren af deres kødelige undersøgelser af kropslige beskæftigelser til praksis generelt. Er en sådan udvidelse berettiget og er den i givet fald mulig? Titlen på denne artikel er ment som en indikation på, at det er både muligt og berettiget, ja endda nødvendigt, hvis vi skal producere farverige beretninger om det sociale liv, der formidler ”smagen og smerten ved handling” i stedet for at udviske den, som den konventionelle socialvidenskab rutinemæssigt gør (Wacquant 2004a: vi-xii): sociologer og antropologer, der slider i det for at lære en konfliktfyldt kropslig kunst for derved at afsløre dens indre arbejder, er sociale væsener, i flertal, kollektivt involverede (*homines*) i kropsliggjorte aktiviteter,

6 Cartesisk dualisme præsenterer sig selv som den uomgængelige konsekvens af anvendelsen af rationalisme i social undersøgelse. Men dette krav er tilbagevist af fremkomsten, ud af den samme intellektuelle bevægelse der spænder over det 17ende århundrede, af Spinozas monisme og Leibniz’ pluralisme (Phemister 2006). Både Spinoza og Leibniz er sammen med Ernst Cassirer i særdeleshed markante kilder til Bourdieus filosofiske antropologi og sociale epistemologi (mere end Pascal vil jeg påstå, til trods for Bourdieus eget selv-bekendte tilhørsforhold).

der er iscenesatte i cirkler af fælles forpligtelser, der gør dem til ekstreme tilfælde (*in extremis*), af det alle sociale aktører er og gør, når de navigerer i verden.

Jeg bringer dette forslag op, fordi det i første omgang drev mig til at studere boksere: jeg var ikke motiveret for at tilbringe tre år i en boksetræningssal bare for at plumpe ud med de idiosynkratiske egenskaber ved 'the Manly Art'. Bortset fra den rene nydelse ved at være indhyllet i et gribende sanseligt og moralsk univers pløjede jeg af sted i min rejse blandt boksere, fordi jeg holdt på, og stadig holder på, at bokseringen tilbyder en særlig gunstig ramme til at vise, hvordan social kompetence fabrikeres og medlemskab tildeles (Wacquant 2005). Jeg er ganske opmærksom på den indvending, at praksisser varierer i deres 'fysikalitet' eller i deres tillid til diskursiv fornuft på en sådan måde, at en titelkæmper tilsyneladende adskiller sig radikalt fra f.eks. en filosofiprofessor. For denne indvending blev rejst kraftfuldt og ganske intimiderende af ingen andre end John Searle, efter at jeg præsenterede de teoretiske implikationer af *Body and Soul* på hans workshop om Social Ontologi på Berkeley i april 2010. Mens Searle er enig i, at et begreb som habitus, som han kalder "baggrunden", er nødvendigt for at gøre rede for social handlen,⁷ mener han, at der er en "dramatisk forskel" (hans ord) mellem en atletisk og en intellektuel beskæftigelse, som gør det risikabelt for ikke at sige ugyldigt, at overføre viden vundet om den ene beskæftigelse til den. Han gav i stedet det råd, at studere "mellemliggende tilfælde" som soldater (i sit svar til min præsentation trak han på sin søns erfaringer som tankvognsofficer i en bataljon fra den amerikanske hær, der var udstationeret i Tyskland).⁸

Jeg er ikke overbevist. Jeg betragter forskellen mellem pugilister og filosoffer som en *grads- og ikke en*

artsforskell. Den generiske, helt almindelige agents eksistentielle situation er ikke ontologisk forskellig fra bokserens og fra de 'kæmpende forskere': i kraft af sin legemliggørelse i en skrøbelig organisme er hun som dem et sansende væsen af kød og blod, bundet til et bestemt punkt i fysisk rum og til et givent moment i tid. Denne porøse, dødelige organisme udsætter hende for verden og således for risiko for smerte (følelsesmæssig såvel som fysisk) og skade (symbolsk såvel som materiel); men den driver hende også op på det sociale livs scene, hvor hun i praksis udvikler den kropslige ekspertise og de prædiskursive færdigheder, som former de sociale kompetencers fundament. Selv om kødelig sociologi er særligt egnet til at studere sociale ekstreme, gælder dens principper og teknikker på tværs af alle sociale institutioner, for kødelighed er ikke blot et specifikt praksisdomæne, men en fundamental konstituent i de menneskelige betingelser og således en nødvendig ingrediens i al handlen.⁹ Af denne grund, og indtil denne metodologiske strategi er praktisk ugyldiggjort, vil jeg, med al respekt for Searle, tilskynde socialanalytikere til at udgå fra den antagelse, at vi alle er kampkunstnere af en eller anden slags.

Busy Louie, træningssession i Woodlawn, februar 1990

7 "Tesen om Baggrunden er simpelthen denne: intentionelle fænomener som meninger, forståelser, fortolkninger, tro, begær og erfaringer fungerer kun indenfor en samling af Baggrundskapaciteter som ikke selv er intentionelle" (Searle 1992: 175). Få sider senere noterer Searle (1992: 177), at Baggrunden er "tæt relateret" til Bourdieus habitusbegreb.

8 Dette peger mod en dybere forskel inden for filosofisk antropologi: for Searle (2009) er mennesker først og fremmest "sprog-talende dyr" og sprog er den store skaber af sociale institutioner og på tværs af historien de menneskelige civilisationers lim. Jeg anskuer mennesker som legemlige skabninger drevet frem af socialiserede drifter og begær, for hvem sproget leverer en anden-ordens måde for social konstruktion.

9 Academics live under the comforting illusion that "physicality" is a property of a restricted class of practices that does not concern them because the specificity of *scholarly embodiment* resides in the radical effacement of the body proper from the phenomenological foreground: the scholastic condition as withdrawal from practical urgency intensifies the modal experience of "bodily absence" (Leder 1990). But the most "mental" of actors, such as the mathematician or the philosopher, are incarnate beings; and thinking itself is a deeply corporeal activity, as the "embodied cognition" movement is now showing from within cognitive science (Shapiro 2011).

Oversat af Christian Sandbjerg Hansen efter “*Homines in extremis*: What Fighting Scholars Teach Us About Habitus”. Epilogue in Raúl Sánchez García & Dale C. Spencer (eds.) (2013): *Fighting Scholars. Habitus and Ethnographies of Martial Arts and Combat Sports*. Anthem Press. Også i: *Body and Society*, published ahead of print Oct. 9 2013.

Keywords:

habitus, Bourdieu, body, martial arts, combat sports, categories, desire, skills, carnal sociology

Abstract:

I use the collection of “carnal ethnographies” of martial arts and combat sports assembled by Raul Sanchez and Dale Spencer under the title *Fighting Scholars* to spotlight the fruitfulness of deploying habitus as both empirical object (*explanandum*) and method of inquiry (*modus cognitionis*). The incarnate study of incarnation supports five propositions that clear up tenacious misconceptions about habitus and bolster Bourdieu’s dispositional theory of action: (1) far from being a “black box,” habitus is fully amenable to empirical inquiry; (2) the distinction between primary (generic) and secondary (specific) habitus enables us to capture the malleability of dispositions; (3) habitus is composed of cognitive, conative and affective elements: categories, skills, and desires; (4) habitus allows us to turn carnality from problem to resource for the production of sociological knowledge, and (5) thus to realize that all social agents are, like martial artists, suffering beings collectively engaged in embodied activities staged inside circles of shared commitments.

Referencer

- Akram, S. 2013. Fully unconscious and prone to habit: the characteristics of agency in the structure and agency dialectic” *Journal for the Theory of Social Behaviour* 43, 1: 45-65.
- Boltanski, L. 2003. Usages faibles, usages forts de l’habitus. In *Travailler avec Bourdieu, red. P. Encrevé & R-M Lagrave*, 153-161. Paris: Flammarion.
- Boudon, R. 1998. Social mechanisms without black boxes. In *Social mechanisms: An analytical approach to social theory*, red. P. Hedström & R. Swedberg, 172-203. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bourdieu, P. 1966. The sentiment of honour in Kabyle society. In *Honour and Shame*, red. J. Peristiany, 193-24. Chicago: University of Chicago Press.
- Genoptrykt i *Algeria 1960*. Cambridge: Cambridge University Press, 1979.
- Bourdieu, P. 1984. *Distinction: A social critique of the judgement of taste*. Cambridge, Mass: Harvard University Press, [1979].
- Bourdieu, P. 1996. *The state nobility: Elite schools in the field of power*. Cambridge, UK: Polity Press, [1989].
- Bourdieu, P. 2000. *Pascalian meditations*. Cambridge, UK: Polity Press, [1997].
- Bourdieu, P. & J-C Passeron. 1977. *Reproduction in education, society and culture*. London: Sage, [1970].
- Connell, R.W. 1983. *Which way is up? Essays on sex, class and culture*. Sydney: George Allen & Unwin.
- Desmond, M. 2007. *On the fireline: Living and dying with wildland firefighters*. Chicago: University of Chicago Press.
- DiMaggio, P. 1979. “Review Essay: On Pierre Bourdieu,” *American Journal of Sociology* 84, 6: 1460-1474.
- Elster, J. 1983. *Sour grapes: Studies in the subversion of rationality*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Farrer, D.S. & J. Whalen-Bridge. 2012. *Martial arts as embodied knowledge: Asian traditions in a transnational world*. Albany, NY: State University of New York Press.
- Harris, M. 2007 *Ways of knowing: Anthropological approaches to crafting experience and knowledge*. New York: Berghahn.
- Herzfeld, M. 2003. *The body impolitic: artisans and artifice in the global hierarchy of value*. Chicago: University of Chicago Press.
- Jackson, M. 1995. *At home in the world*. Durham: Duke University Press.
- King, A. 2000. Thinking with Bourdieu against Bourdieu: A ‘practical’ critique of the habitus. *Sociological Theory* 18, 3: 417-433.
- Leder, D. 1990. *The absent body*. University of Chicago Press.
- Liechty, M. 2002. *Suitably modern: Making middle-class culture in a new consumer society*. Princeton: Princeton University Press.
- Marx, K. 1988. *Economic and Philosophic Manuscript of 1844*. New York: Prometheus Books, [1927].

- Mears, A. 2001. *Pricing beauty: The making of a fashion model*. Berkeley: University of California Press.
- Merleau-Ponty, M. 2004. *The world of perception*. London: Routledge, [1948].
- Mouzelis, N. 2004. *Sociological theory: what went wrong? Diagnosis and remedies*. London: Routledge.
- Phemister, P. 2006. *The rationalists: Descartes, Spinoza and Leibniz*. Cambridge, UK: Polity.
- Ryle, G. 2000. *The concept of mind*. Chicago: University of Chicago Press, [1949].
- Searle, J.R. 1992. *The rediscovery of the mind*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Sanchez, R. & D. Spencer 2013. *Fighting Scholars: Carnal Ethnographies of Martial Arts and Combat Sports*. London and New York: Anthem Press.
- Searle, J. 2009. *Making the social world: The structure of human civilization*. New York: Oxford University Press.
- Shapiro, L. 2011. *Embodied cognition*. New York: Routledge.
- Scheper-Hughes, N. & M. M. Lock 1987. "The mindful body: a prolegomenon to future work in medical anthropology." *Medical Anthropology Quarterly* 1, 1: 6-41.
- Suaud, C. 1978. *La vocation. Conversion et reconversion des prêtres ruraux*. Paris: Minuit.
- Wacquant, L. 2004a. *Body and soul: Notebooks of an apprentice boxer*. New York: Oxford University Press, 2004a.
- Wacquant, L. 2004b. Following Pierre Bourdieu into the Field. *Ethnography* 5, 4: 387-414. Dansk oversættelse: At følge Bourdieu i felten. In *Socialt rum, symbolsk magt. Bourdieuske perspektiver på klasse*, red. C.S. Hansen. København: Forlaget Hexis, 2014.
- Wacquant, L. 2005. Carnal connections: On embodiment, apprenticeship, and membership. *Qualitative Sociology* 28, 4: 445-474.
- Wacquant, L. 2009. The body, the ghetto and the penal state. *Qualitative sociology* 32, 1: 101-129.
- Wacquant, L. 2011. Habitus as topic and tool: reflections on becoming a prizefighter. *Qualitative Research in Psychology* 8: 81-92. Dansk oversættelse: Habitus som genstand og redskab: refleksioner over at blive titelkamps kæmper. *Praktiske Grunde* 1-2, 2014.